

méltó eszmékkel telítsék őket a fehér gyarmatosítók. Torday még gyermekeknek tartja őket: vezetőre van szükségük, hogy megközelíthetőség a magasabb célokat. Az eredmény attól függ, meghallja-e hangjukat a fehér ember!

Torday könyvének minden részlete érdekes és értékes, de legbájosabbak mégis a benne közölt népmesék. A törékeny, finom kis antilop jelképe náluk a gyengének, vagyis a kis embernek és ez az oka, hogy a kis antilop legyőzhetetlen hős a fekete meséiben. Minden fekete mesemondó szereti az antilopot. Ha szorongatott helyzetbe kerül s már-már elpusztul, — mindez csak azért van, hogy annál több okosságról tegyen tanúságot, amikor a végén mégis mindannyiszor kivágja magát. Nincs olyan afrikai mese, melyben a kis antilop alul maradna. Hogyan is lehetne ez másként, mondja szerzőnk, hiszen a kis antilop magát a négert ábázolja, a szegény üldözött „niggert”, aki századok óta szegezi szembe elpusztíthatatlan életrealitását, tréfára hajló kedélyét, szívós kitartását és furfangos elméjét olyan hatalmas ellenséggel, mint a tulajdon fajbéli zsarnokai és a fekete, fehér, sárga rabszolgakereskedők, újabban pedig az országba betolakodó idegenek.

Szeretettel teljes, aprólékos, hű és mély megfigyelések, finom rajzok vonulnak el előttünk s vonzalmat ébresztenek bennünk a természet ez igazi gyermekei, a niggerek iránt.

Horváth Károly.

Verseskönyvek. (*Balogh István:* Koporsók szállnak. *Nagyfalusi Jenő:* A jegenyék szava. Az Isten derengése. Symposion. *Reviczky Carla:* Nagy tüzek fényénél *V. Sipos Ida:* Porból az égig. *Győry Kálmán:* Örök harc.)

Balogh Istvánnak már jelent meg verseskönyve (Égi karavánok). Sajnos, azóta nemcsak hogy nem fejlődött, de hangja bántóbb, mondanivalója zavarosabb lett. Már külső megjelenésével lehangel az olvasót; kötete elején fényképét közli, aztán a fordítás, a megzenésítés jogát tartja fenn magának, mottót biggyeszt oda külön oldalon: „A poeta olyan, mint az isten: akkor vegye elő az ember, ha szüksége van rá” (?). Mottója aleimének — nyil-

ván végtelen perspektívát nyitó szöveg — ezt írja: *Konstellációk...* Sem ennek, sem a mottónak értelmét nem értem. Hátul „Balogh István könyvei” vannak felsorolva, névszerint ez a kötet meg az első. Több nincs is ezideig. Azaz még egy készülő Gyóni-életrajzot is ígér Balogh. Hát az már igaz, hogy sok van benne a poéták mindennemű hiúságából. Ami pedig a verseit illeti, azok csemegét jelentenek annak, aki az irodalomban csodabogarak, olesó szonglörösködések s mindenfajta kóros jelenségek után böngész. Az Ady-póz állandóan kísért nála; verseimeit végig nagybetűvel írja s általában újszerűsége törekszik mindvégig. Csak néhány képet lássunk izelítőül. Az égbolt szerinte nagy emelvény, vagy ezüstpikkelyes bálna, őszi ingó nagy lángerdő; a hold: nyílás az égen, gálya, egzotikus szép, beteg madár, ló, mely koporsót húz, stb. A kedves szeme: özikearcú lágy síp; a költő feje, már mint a Baloghé: tetető, haja: szomorúfűz; a föld: eltévedt vándor az ég alatt, stb. Néha komolyan indulnak a sorai, sőt számbavehető strófái is akadnak, de verse eltorzul, ízetlenségbe vész. Nem bírjuk ezt a gondolatmenetet követni legjobb akaratunkkal sem. Állandóan lelki zaklatottságot, valami felsőbbrendű mániakusságot akar elhíttetni, pedig csak hajszolja, mímel a különöst, a vérest, a betegeset. Csupán tanulság céljából foglalkoztunk ezzel a könyvvel s örvendeneünk, ha elsősorban maga a szerző okulna belőle.

Szintén modorosán egzaltált, de művészebb, fegyelmezettebb poeta *Nagyfalusi Jenő*. Rímtelen, szabadritmusú verseiben szín- és zenei hatásra törekszik. Szépen ötvözőtt sorai, ahol alpathosza nem ütözködik ki, teletésztet igérnek. *Reviczky Carla* bizonyos fokú verselőkézséget sajátított el; sorai elég könnyen perregnek, mondanivalója nem új, de amit mond, kedvesen, néhol behézelgően mondja. Kötetéből egy csöndes, ábrándos, megnyugyó asszonyi lélek szól. Körülbelül ugyanezen a színvonalon áll *V. Sipos Ida* könyve. Verseinek jórésze bibliai átköltések. *Győry Kálmán*ban is megmegcsendül egy-két erősebb hang, de kötet legtöbbször csak önképzőköri színvonalig ér.

Vajthó László.